

1531

Seure o asseure's (Infinitiu) (ALDC, IX, 2155. *Seure o asseure's* [Infinitiu])

La noció de 'estar assegut, posar en posició d'assegut' s'expressava en llatí amb el verb *SĒDERE* (oposat a *STARE* 'estar dret'), que en cat. ant., fins al s. XIV, va donar *seser*, *seer*. Formes flexives com *seu* (< *SĒDE*), *seus*, *seuen* (veg. mapa 1532) van influir en el canvi de conjugació de manera que de *seer* va passar a *seure* (com *veu* a *veure*, cf. mapa 1366), usat també en forma pronominal (*seure's*), un verb que va rebre els elogis de Coromines quan parla del català com a "la llengua romànica que ha restat més fidel (pràcticament l'única, fora de l'italià) a l'ús d'aquella bella, útil i noble paraula llatina" (*DECat*). Notem les var. *seure-se* 47; *seurè's* 84; *seuret-sè* 74, 77 (per l'assimilació mall. de *-s + s-* > [ts]), amb accent a la síl·laba del pronom; *asseure't* 56; *siure* 15 (*se siure* 11), potser de *SĪDERE*. Des d'antic *seure* va conviure amb *asseure* (< llat. *AD-SEDĒRE*), usat també com a pronominal, *asseure's*, com *seure's*, i que, des d'un punt de vista sintàctic i geogràfic, es troba amb anteposició de l'article en ross. (*s'asseure*), probablement pel contacte amb l'oc.

Un rival de *seure* va ser *sentar-se/assentar-se*, d'aparició moderna i de procedència cast., on s'usa des del s. XVI, provinent de llat. vg. **ADSEMENTARE*; en cat., el verb coneix sentits diferents, en ús transitiu o intransitiu pronominal

('posar-se sobre la seva base, en una posició estable', 'pervenir a una posició estable', etc.). En el sentit específic de 'posar les natges (en algun lloc)' té un ús quasi exclusivament pronominal, sota les var. *assentar-se/sentar-se*, *sentar-te* 17, 96, *sentà't* 135, 190, *assentar-te* 56, 169, *assentar-me* 169, *assentà't* 133, *estar sentat* 90, 189, completant les preguntes "facis (fes) el favor de..."; *assentar/sentar* (quan el pronom apareix anteriorment en la frase); amb accent fònic sobre el nucli verbal *assentar-se*, *assentà's*, *assentà-se*; *sentar-se*, *sentà's*, *sentà-se*, *sentà-si* 89, 93. En ross. s'ha anteposat el pronom a l'infinitiu: *s'assentar*, *se sentar*, com passava amb *s'asseure*, *se seure*. Des d'una perspectiva geolingüística, el tipus clàssic *seure('s)/asseure('s)* es manté en cat. central, bal. i alg., mentre que el castellanisme *sentar-se/assentar-se* s'ha instal·lat en cat. occ., val. i en ross., on és (amb la var. gràfica afrancesada, *assoure*, documentada el 1887 [*Scripta* 2021]) un més dels castellanismes que es troben en aquest dialecte (*menos*, *burra*, *candelerero*, etc.; Veny, 1978 a: 155-201). A notar l'anteposició del pronom en ross., pel contacte amb l'oc., i en alg., amb el sard.

Seure('s) i *asseure('s)* són formes normatives des del *DOrt*, 1917.

